

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)**

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 18.11.2025 р. № 1678/2/99-00-21-01-01-02 На № _____ від _____ 20__ р.

**Комітет Верховної Ради
України з питань фінансів,
податкової та митної політики**

**Міністерство фінансів України
(код згідно з ЄДРПОУ 00013480)**

Державна податкова служба України відповідно до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 24.10.2025 № 04-32/10-2025/246749 (вх. ДПС № 900/2 від 24.10.2025) розглянула питання щодо застосування окремих норм податкового законодавства України та з урахуванням листа ДПС від 31.10.2025 № 1190/2/99-00-21-01-01-02 надає відповіді.

Розміщення таких відповідей на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі (далі – ЗІР), за винятком аналогічних відповідей на питання, які вже розміщено в ЗІР, буде здійснено у відповідній рубриці в загальному порядку, встановленому для такого розміщення, за покликанням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/>.

Додаток: на 15 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Андрій ТРОЦКО

Дорошук Анастасія 590 27 03
Загороднюк Наталія 247 35 70
Нечипоренко Георгій 247 35 56
Косенюк Юлія 010 37 25
Франкевич Вікторія 010 67 18
Шефер Лариса 010 38 20
Красіліч Валентина 010 62 79

Документ СЕД ДПС від 18.11.2025 № 1278/2/99-00-21-01-01-02
Підписувач: Троцько Андрій Володимирович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EA043B001899E000
Дієний з: 18.02.2025 по 17.02.2027

К
Державна податкова служба України
1278/2/99-00-21-01-01-02 від 18.11.2025

«Ситуація: Щодо отримання послуг від нерезидента.

Питання: Чи допускається отримання послуги без укладення окремого письмового договору на підставі інвойсу нерезидента чи приєднання до публічної оферти?»

Відповідь: Порядок договірних зобов'язань між учасниками відносин у сферах господарювання регулюється Цивільним кодексом України (далі – ЦКУ).

У частині першій статті 205 ЦКУ передбачено, що правочин може вчинятися усно або в письмовій (електронній) формі. Сторони мають право обирати форму правочину, якщо інше не встановлено в законі.

Відповідно до частини першої статті 206 ЦКУ усно можуть вчинятися правочини, які повністю виконуються сторонами у момент їх вчинення, за винятком правочинів, які підлягають нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, а також правочинів, для яких недодержання письмової форми має наслідком їх недійсність.

Також у частині другій статті 639 ЦКУ визначено, що якщо сторони домовилися укласти договір у певній формі, він вважається укладеним з моменту надання йому цієї форми, навіть якщо у законі ця форма для цього виду договорів не вимагалася.

Відповідно до статті 9 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996) підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити: назву документа (форми); дату складання; назву підприємства, від імені якого складено документ; зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції; посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені. Отже, записи у регістрах здійснюються виключно на підставі належним чином оформлених первинних документів.

Згідно зі статтею 4 Закону № 996 бухгалтерський облік та фінансова звітність підприємства повинні ґрунтуватися, зокрема, на принципі нарахування, за яким доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Відповідно до статті 8 Закону № 996 питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих

документів, який здійснює керівництво підприємством і несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах.

Підприємство самостійно, зокрема:

обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених у Законі № 996, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології оброблення облікових даних;

розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;

затверджує правила документообороту і технологію оброблення облікової інформації.

Таким чином, визначення первинного документа, а також його обов'язкових реквізитів є врегульованим законодавчо та відповідає концептуальним підходам формування інформації в бухгалтерському обліку, принципам ведення бухгалтерського обліку та положенням міжнародних стандартів фінансової звітності і національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Отримання послуг від нерезидента можливе без укладення окремого письмового договору, якщо:

існує первинний документ (інвойс або інший аналог), який містить обов'язкові реквізити;

здійснено фактичну оплату таких послуг;

форма правочину не суперечить вимогам законодавства щодо письмової форми; відповідний порядок документообігу передбачено обліковою політикою підприємства.

Окремо слід зазначити, що наведена позиція має інформаційний характер і не встановлює норм права.

«Ситуація: Підприємство, що є платником єдиного податку третьої групи, реалізує квартиру, яка обліковувалася на балансі як інвестиційна нерухомість і перебувала в оренді понад 12 місяців.

Питання: Чи підлягає застосуванню норма абзацу другого пункту 292.2 Податкового кодексу України під час визначення бази оподаткування єдиним податком як різниці між ціною продажу квартири та її справедливою вартістю, відображеною в бухгалтерському обліку на дату продажу?»

Відповідь: Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулює Податковий кодекс України (далі – Кодекс) (пункт 1.1 статті 1 Кодексу).

Особливості застосування спрощеної системи оподаткування регламентовано розділом XIV Кодексу.

Згідно зі статтею 291 Кодексу спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Кодексу.

Відповідно до підпункту 2 пункту 292.1 статті 292 Кодексу визначено, що доходом платника єдиного податку для юридичних осіб є будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 Кодексу.

Згідно з пунктом 292.2 статті 292 Кодексу при продажу основних засобів юридичними особами – платниками єдиного податку дохід визначається як сума коштів, отриманих від продажу таких основних засобів.

Якщо основні засоби продані після їх використання протягом 12 календарних місяців з дня введення в експлуатацію, дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20 000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20 000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) (підпункт 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 Кодексу).

Продаж (реалізація) товарів – будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за плату або компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів (підпункт 14.1.202 пункту 14.1 статті 14 Кодексу).

Таким чином, у разі здійснення реалізації юридичною особою – платником єдиного податку квартири, яка обліковувалася на балансі як інвестиційна нерухомість і перебувала в оренді понад 12 місяців, база оподаткування єдиним податком визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.

«Ситуація: Підприємство зобов'язане нарахувати та сплатити податок на доходи нерезидента (податок на репатріацію) із сум «конструктивних дивідендів», нарахованих на користь нерезидента за підсумками 2024 року. Сплату податку необхідно здійснити не пізніше 30 вересня 2025 року.

Питання: На яку дату та за який податковий період нерезидент повинен надати резиденту довідку про підтвердження статусу податкового резидента, щоб резидент мав право застосувати положення міжнародного договору про уникнення подвійного оподаткування та зменшити ставку податку на доходи, що виплачуються нерезиденту (податку на репатріацію)?»

Відповідь: Згідно з підпунктом 14.1.49 пункту 14.1 статті 14 Кодексу дивіденди – це платіж, що здійснюється юридичною особою, в тому числі емітентом

корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших цінних паперів, що засвідчують право власності інвестора на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку.

Для цілей оподаткування до дивідендів прирівнюються також:

- платіж у грошовій чи негрошовій формі, що здійснюється юридичною особою на користь її засновника та/або учасника (учасників) у зв'язку з розподілом чистого прибутку (його частини);

- суми доходів у вигляді платежів за цінні папери (корпоративні права), що виплачуються на користь нерезидента, зазначеного в підпунктах «а», «в», «г» підпункту 39.2.1.1 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу, у контрольованих операціях понад суму, яка відповідає принципу «витягнутої руки»;

- вартість товарів (робіт, послуг), крім цінних паперів та деривативів, що придбаваються у нерезидента, зазначеного в підпунктах «а», «в», «г» підпункту 39.2.1.1 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу, у контрольованих операціях понад суму, яка відповідає принципу «витягнутої руки»;

- сума зниження вартості товарів (робіт, послуг), які продаються нерезиденту, зазначеному в підпунктах «а», «в», «г» підпункту 39.2.1.1 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу, у контрольованих операціях порівняно із сумою, яка відповідає принципу «витягнутої руки»;

- виплата в грошовій або негрошовій формі, що здійснюється юридичною особою на користь її засновника та/або учасника – нерезидента України у зв'язку зі зменшенням статутного капіталу, викупом юридичною особою корпоративних прав у власному статутному капіталі, виходом учасника зі складу господарського товариства або іншої аналогічної операції між юридичною особою та її учасником, у розмірі, що призводить до зменшення нерозподіленого прибутку юридичної особи.

Підпунктом 39.2.1.1 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу визначено, що контрольованими операціями є господарські операції платника податків, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків (для резидентів Дія Сіті – платників податку на особливих умовах – на фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності), а саме:

- а) господарські операції, що здійснюються з пов'язаними особами – нерезидентами, в тому числі у випадках, визначених підпунктом 39.2.1.5 цього підпункту;

- б) зовнішньоекономічні господарські операції з продажу та/або придбання товарів та/або послуг через комісіонерів – нерезидентів;

- в) господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, зареєстрованими у державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 цього підпункту, або які є резидентами цих держав (територій);

г) господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, організаційно-правова форма яких включена до переліку організаційно-правових форм, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.21 цього підпункту;

г) господарські операції (у тому числі внутрішньогосподарські розрахунки), що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні.

Відповідно до підпункту 39.2.1.4 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу господарською операцією для цілей трансфертного ціноутворення є всі види операцій, договорів або домовленостей, документально підтверджених або непідтверджених, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків (для резидентів Дія Сіті – платників податку на особливих умовах – на фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності), зокрема, але не виключно:

а) операції з товарами, такими як сировина, готова продукція тощо;

б) операції з придбання (продажу) послуг;

в) операції з нематеріальними активами, такими як роялті, ліцензії, плата за використання патентів, товарних знаків, ноу-хау тощо, а також з будь-якими іншими об'єктами інтелектуальної власності;

г) фінансові операції, включаючи лізинг, участь в інвестиціях, кредитах, комісії за гарантію тощо;

г) операції з купівлі чи продажу корпоративних прав, акцій або інших інвестицій, купівлі чи продажу довгострокових матеріальних і нематеріальних активів;

д) операції (у тому числі внутрішньогосподарські розрахунки), що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні;

е) операції, у результаті яких обсяг доходу та/або фінансовий результат платника податку зменшується внаслідок повної або часткової, безповоротної або тимчасової передачі функцій разом з матеріальними та/або нематеріальними активами (або без них), вигодами, ризиками та можливостями іншому платнику податку (іншій особі) в тих випадках, коли у взаємовідносинах між непов'язаними особами така передача не здійснювалася б без компенсації, незалежно від того, чи відображені такі операції у бухгалтерському обліку.

Згідно з підпунктом 39.2.1.7 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу визначено, що господарські операції, передбачені підпунктами 39.2.1.1 (крім операцій, що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні) і 39.2.1.5 цього підпункту, визнаються контрольованими, якщо одночасно виконуються такі умови:

річний дохід платника податків від будь-якої діяльності, визначений за правилами бухгалтерського обліку, перевищує 150 мільйонів гривень (за вирахуванням непрямих податків) за відповідний податковий (звітний) рік;

обсяг таких господарських операцій платника податків з кожним контрагентом, визначений за правилами бухгалтерського обліку, перевищує 10 мільйонів гривень (за вирахуванням непрямих податків) за відповідний податковий (звітний) рік.

Підпунктом 39.2.1.9 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Кодексу встановлено, що обсяг господарських операцій платника податків для цілей підпункту 39.2.1.7 цього підпункту обраховується за цінами, що відповідають принципу «витягнутої руки».

Згідно з абзацом другим підпункту 141.4.2 пункту 141.4 статті 141 Кодексу у разі, якщо резидент (крім платників єдиного податку четвертої групи) здійснює на користь нерезидента виплату доходів, зазначених в абзацах четвертому – шостому підпункту 14.1.49 пункту 14.1 статті 14 Кодексу, у сумі, що перевищує суму, що відповідає принципу «витягнутої руки», або виплачує інші доходи, прирівняні згідно з Кодексом до дивідендів, такий резидент має утримати з суми такого перевищення та з таких інших доходів податок на доходи нерезидента за ставкою в розмірі 15 відсотків (якщо інша ставка не встановлена міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України). Такий податок має бути сплачений до граничної дати подання звіту про контрольовані операції за відповідний звітний (податковий) рік.

Відповідно до статті 3 Кодексу якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору.

Порядок застосування міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування стосовно повного або часткового звільнення від оподаткування доходів нерезидентів із джерелом їх походження з України визначено у статті 103 Кодексу.

Відповідно до пункту 103.1 статті 103 Кодексу застосування правил міжнародного договору України здійснюється шляхом звільнення від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України, зменшення ставки податку або шляхом повернення різниці між сплаченою сумою податку і сумою, яку нерезиденту необхідно сплатити відповідно до міжнародного договору України.

Пунктом 103.2 статті 103 Кодексу передбачено, що особа (податковий агент) має право самостійно застосувати звільнення від оподаткування або зменшену ставку податку, передбачену відповідним міжнародним договором України на час виплати доходу нерезиденту, якщо такий нерезидент є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) доходу (якщо відповідна умова передбачена міжнародним договором) і є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України.

Застосування міжнародного договору України в частині звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку дозволяється тільки за умови надання нерезидентом особі (податковому агенту) документа, який підтверджує статус податкового резидента згідно з вимогами пункту 103.4 цієї статті.

Податкові вигоди у вигляді звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку, передбачені міжнародним договором, не надаються стосовно відповідного виду доходу або прибутку, якщо головною або переважною метою здійснення відповідної господарської операції нерезидента з резидентом України було безпосереднє або опосередковане отримання переваг, які надаються міжнародним договором у вигляді звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку. Ця норма не застосовується, якщо буде встановлено, що отримання таких переваг відповідає об'єкту та цілям міжнародного договору

України. У разі якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж передбачені цим пунктом, застосовуються відповідні правила міжнародного договору.

Згідно з пунктом 103.4 статті 103 Кодексу підставою для звільнення (зменшення) від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України є подання нерезидентом з урахуванням особливостей, передбачених пунктами 103.5 і 103.6 цієї статті, особі (податковому агенту), яка виплачує йому доходи, довідки (або її нотаріально засвідченої копії), яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України, а також інших документів, якщо це передбачено міжнародним договором України.

Пунктом 103.5 статті 103 Кодексу встановлено, що довідка видається компетентним (уповноваженим) органом відповідної країни, визначеним міжнародним договором України, за формою, затвердженою згідно із законодавством відповідної країни, і повинна бути належним чином легалізована, перекладена відповідно до законодавства України.

Відповідно до пункту 103.8 статті 103 Кодексу особа, яка виплачує доходи нерезидентів у звітному (податковому) році, у разі подання нерезидентом довідки з інформацією за попередній звітний податковий період (рік) може застосувати правила міжнародного договору України, зокрема щодо звільнення (зменшення) від оподаткування, у звітному (податковому) році з отриманням довідки після закінчення звітного (податкового) року.

Таким чином, платник податків може застосувати правила міжнародного договору України в частині звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку у звітному 2025 році за умови отримання від нерезидента, на момент застосування таких правил довідки, якою підтверджується інформація, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України, виданої компетентним (уповноваженим) органом відповідної країни, визначеним міжнародним договором України, за формою, затвердженою згідно із законодавством цієї країни та яка відповідатиме вимогам пункту 103.5 статті 103 Кодексу, а саме належним чином легалізована, перекладена відповідно до законодавства України.

У разі, якщо під час застосування правил міжнародного договору України щодо звільнення (зменшення) від оподаткування у звітному 2025 році зазначена довідка відсутня, платник податків може застосувати такі правила за наявності наданої нерезидентом довідки з інформацією за попередній звітний 2024 рік.

В такому випадку довідка за 2025 звітний рік може бути надана після закінчення звітного 2025 року.

Крім того, повідомляємо, що питання оподаткування доходів нерезидентів, що прирівнюються до дивідендів, розглянуті в Узагальнюючій податковій консультації, затвердженій наказом Міністерства фінансів України від 20.08.2021 № 480.

«Ситуація: Фізична особа - підприємець, платник єдиного податку третьої групи (експедитор), для виконання міжнародного перевезення за договором з нерезидентом залучає перевізника фізичну особу - підприємця, платника єдиного податку другої групи.

Питання: Чи має право фізична особа - підприємець, платник єдиного податку другої групи, надавати послуги з міжнародного перевезення у випадку, коли замовником таких послуг виступає фізична особа - підприємець, платник єдиного податку третьої групи (експедитор), який, у свою чергу, здійснює перевезення в інтересах замовника-нерезидента?»

Відповідь: Відповідно до підпункту 2 пункту 291.4 статті 291 Кодексу однією з умов перебування фізичних осіб – підприємців на другій групі платників єдиного податку є здійснення господарської діяльності з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню.

Згідно зі статтею 901 ЦКУ за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов’язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов’язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Сторонами договору про надання послуг виступають замовник (послугоотримувач) та виконавець (послугонадавач).

Отже, нормами законодавства передбачено, що договір про надання послуг є складним зобов’язанням, що складається з двох зобов’язань: правовідношення, в якому виконавець повинен надати послугу, а замовник має право вимагати виконання цього обов’язку, та правовідношення, в якому замовник зобов’язаний оплатити надану послугу, а виконавець має право вимагати від замовника відповідної оплати.

Враховуючи зазначене, якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку другої групи надає послуги, в т. ч. послуги з міжнародного перевезення, відповідно до договору, яким визначено, що замовником є фізична особа – підприємець – платник єдиного податку третьої групи, яка підписує акт виконаних робіт, то такий підприємець має право обрати другу групу платника єдиного податку.

Якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку другої групи надає послуги відповідно до договору, яким визначено, що замовником є юридична особа або фізична особа – підприємець на загальній системі оподаткування, яка підписує акт виконаних робіт та оплачує вартість виконаних послуг, то такий підприємець порушує умови, передбачені Кодексом для другої групи платників єдиного податку, але за таким підприємцем залишається право обрання третьої групи платника єдиного податку.

«Ситуація: Протягом звітного місяця продавець здійснив постачання товару покупцю на умовах відстрочення платежу (постоплати) на загальну суму 720 000 грн, у тому числі 120 000 грн податку на додану вартість. На зазначену суму були складені та зареєстровані у Єдиному реєстрі податкових накладних відповідні податкові накладні.

В кінці місяця покупцю було надано знижку у розмірі 10 % за досягнення погодженого обсягу закупівель. З цією метою сторонами складено акт перегляду ціни, яким зменшено ціну кожної товарної позиції на 10 %. Станом на кінець звітного місяця оплата від покупця за поставлений товар не здійснена.

Питання: На яку дату продавець повинен скласти розрахунок коригування до податкових накладних, зареєстрованих на операції з постачання товарів, у зв'язку зі зміною (зменшенням) ціни реалізації за результатами наданої знижки?»

Відповідь: Правила формування податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ та їх коригування, а також складання податкових накладних / розрахунків коригування до податкових накладних і їх реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) встановлено статтями 187, 192, 198, 199 і 201 Кодексу.

В описаній у зверненні ситуації розрахунок коригування до податкової накладної необхідно складати на дату оплати покупцем товару за новою (зниженою) ціною.

«Ситуація: У березні 2025 року платник ПДВ імпортував і реалізував товар, задекларований за кодом УКТ ЗЕД № 1. У жовтні 2025 року митним органом внесено зміни до митної декларації - код товару скориговано на № 2.

Питання 1: Чи потрібно платнику змінювати код УКТ ЗЕД у раніше складених податкових накладних?

Питання 2: Чи втрачають покупці право на податковий кредит за податковими накладними, у яких зазначено первинний код УКТ ЗЕД № 1?

Уточнення: Які дії вони повинні вчинити у зв'язку з цим?»

Відповідь на питання 1 і 2: Зважаючи на положення пункту 44.1 статті 44, а також пункту 187.1 статті 187, пункту 192.1 статті 192, пунктів 198.1, 198.2, 198.3, 198.6 статті 198, пунктів 201.1, 201.7, 201.10 статті 201 Кодексу, платник податку – покупець товарів/послуг може віднести суми ПДВ до податкового кредиту на підставі податкової накладної, складеної з дотриманням норм податкового законодавства, та зареєстрованої в ЄРПН постачальником (платником ПДВ), не пізніше, ніж через 365 календарних днів з дати складання такої податкової накладної та за умови, що показники такої податкової накладної відповідають первинним (бухгалтерським) документам, складеним за такою господарською операцією.

Податкова накладна, що містить помилки у коді товару згідно з УКТ ЗЕД, є такою, що складена з порушенням норм Кодексу, не дає змоги ідентифікувати здійснену операцію та не може бути підставою для формування податкового кредиту платником податку – покупцем.

Помилка, допущена при складанні податкової накладної у коді товару згідно з УКТ ЗЕД, може бути виправлена шляхом складання та реєстрації в ЄРПН розрахунку коригування до такої податкової накладної. Право на податковий кредит у даному випадку виникає у платника податку – покупця на підставі податкової накладної з урахуванням розрахунку коригування до неї у звітному (податковому) періоді, в якому розрахунок коригування зареєстровано в ЄРПН, але не пізніше 365 календарних днів з дати складання податкової накладної.

«Ситуація: ФОП 1 надає в оренду приміщення ФОП 2, при цьому оплата за договором надходить від дружини ФОП 2.

Питання: Чи є допустимою ситуація, коли оплату за договором оренди, укладеним між ФОП 1 та ФОП 2, здійснює третя особа – дружина ФОП 2?

Уточнення: Чи не призведе отримання такої оплати від третьої особи до втрати ФОП 1 статусу платника єдиного податку?»

Відповідь: Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлено главою 1 розділу XIV Кодексу.

Відповідно до пункту 291.2 статті 291 Кодексу спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Кодексу, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених встановлено главою 1 розд. XIV Кодексу, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Пунктом 291.4 статті 291 Кодексу визначено умови перебування платників на спрощеній системі оподаткування з поділом на групи платників єдиного податку.

Водночас нормами пункту 291.5 статті 291 Кодексу визначено перелік суб'єктів господарювання, які не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої груп.

Так, зокрема, відповідно до підпункту 2 пункту 291.4 статті 291 Кодексу однією з умов перебування фізичних осіб – підприємців на другій групі платників єдиного податку є здійснення господарської діяльності з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню.

Згідно зі статтею 901 ЦКУ за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Сторонами договору про надання послуг виступають замовник (послугоотримувач) та виконавець (послугонадавач).

Отже, нормами законодавства передбачено, що договір про надання послуг є складним зобов'язанням, що складається з двох зобов'язань: правовідношення, в якому виконавець повинен надати послугу, а замовник має право вимагати виконання цього обов'язку, та правовідношення, в якому замовник зобов'язаний оплатити надану послугу, а виконавець має право вимагати від замовника відповідної оплати.

Пунктом 1 статті 528 ЦКУ встановлено, що виконання обов'язку може бути покладено боржником на іншу особу, якщо з умов договору, вимог ЦКУ, інших актів цивільного законодавства або суті зобов'язання не випливає обов'язок боржника виконати зобов'язання особисто. У цьому разі кредитор зобов'язаний прийняти виконання, запропоноване за боржника іншою особою.

Отже, незалежно від того, що згідно з умовами договору виконання обов'язку щодо оплати за товари/послуги покладено на іншу особу, фізична особа – підприємець – платник єдиного податку, яка надає послуги, в т. ч. надання в оренду приміщення, відповідно до договору, яким визначено, що замовником є фізична особа – підприємець – платник єдиного податку, яка підписує акт виконаних робіт, то такий підприємець має право перебувати на спрощеній системі оподаткування за умови дотримання вимог пункту 291.4 та пункту 291.5 статті 291 Кодексу.

Водночас, якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку другої групи надає послуги відповідно до договору, яким визначено, що замовником є юридична особа або фізична особа – підприємець на загальній системі

оподаткування, яка підписує акт виконаних робіт, то такий підприємець порушує умови, передбачені Кодексом для другої групи платників єдиного податку, але за таким підприємцем залишається право обрання третьої групи платника єдиного податку.

«Ситуація: Щодо фінансової звітності в форматі XBRL.

Питання: Якщо підприємство подає фінансову звітність у форматі XBRL до Центру збору фінансової звітності, чи необхідно додатково подавати цю звітність до ДПС України?

Уточнення: Якщо так, то в якому форматі вона має подаватися?»

Відповідь: Пунктом 46.2 статті 46 Кодексу визначено, що платник податку на прибуток (крім платників податку на прибуток, які відповідно до Закону № 996 зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом) подає разом з відповідною податковою декларацією квартальну або річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання податкової декларації з урахуванням вимог статті 137 Кодексу.

Платники податку на прибуток, які відповідно до Закону № 996 зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають разом з податковою декларацією за відповідний податковий (звітний) період звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), складені до перевірки фінансової звітності аудитором. Звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати) подаються платниками податку згідно з абзацом другим пункту 46.2 статті 46 Кодексу за формою, визначеною згідно із Законом № 996, у порядку, передбаченому для подання податкової декларації з урахуванням вимог статті 137 Кодексу (абзац другий пункту 46.2 статті 46 Кодексу).

Фінансова звітність або звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), що подаються відповідно до пункту 46.2 статті 46 Кодексу, є додатком до податкової декларації з податку на прибуток підприємств (звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку) та її невід'ємною частиною.

Порядок подання фінансової звітності затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 року № 419 (далі – Порядок № 419).

Згідно з пунктом 2 Порядку № 419 платники податку на прибуток у визначених законом випадках подають податковим органам у порядку, передбаченому Кодексом для подання податкової декларації, проміжну (I квартал, перше півріччя, дев'ять місяців) та річну фінансову звітність.

Проміжна (I квартал, перше півріччя, дев'ять місяців) або річна фінансова звітність подається підприємствами податковим органам у строки, передбачені Кодексом (пункт 5 Порядку № 419).

Форма податкової декларації з податку на прибуток підприємств затверджена наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 20.02.2023 № 101) (зі змінами) (далі – Декларація).

Формою Декларації передбачено подання форм фінансової звітності як додатка ФЗ до Декларації.

У формі Декларації передбачено відображення поданих до декларації форм фінансової звітності:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан);
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
3. Звіт про рух грошових коштів;
4. Звіт про власний капітал;
5. Примітки до річної фінансової звітності.

6. Підтвердженням подання фінансової звітності, разом з Декларацією є позначка «+» в Декларації таблиці «Наявність додатків» та у таблиці «Наявність поданих до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств додатків – форм фінансової звітності» граfi «ФЗ»:

- у граfi «НП(С)БО» - у разі складення за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;

- у граfi «МСФЗ» - у разі складення за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Платником податку проставляється позначка у тих графах таблиці, що відповідають назвам форм фінансової звітності, поданої разом з Декларацією.

Отже, фінансова звітність є невід'ємною частиною Декларації та має подаватися також до контролюючих органів за кожний звітний (податковий) період, за який подається така Декларація.

Для подання фінансової звітності в електронній формі, Державна служба статистики України розробляє електронні формати та оприлюднює на офіційному вебсайті Держстату.

Фінансова звітність оприлюднюється у форматі XML-документів для подачі звітності у Державну податкову службу України та Державну службу статистики України.

«Ситуація: За результатами документальної перевірки, проведеної на підприємстві за I півріччя 2025 року, контролюючим органом не визнано право на податковий кредит за березень 2025 року на суму 250 000 грн. Податкове повідомлення-рішення набуло статусу узгодженого у жовтні 2025 року, після чого підприємство віднесло зазначену суму податкового кредиту до складу витрат у жовтні 2025 року.

Питання: Чи має право підприємство врахувати зазначену суму витрат у складі витрат IV кварталу 2025 року (у річній декларації з податку на прибуток за 2025 рік) без проведення коригувань фінансового результату до оподаткування?»

Відповідь: Слід зазначити, що дане питання сформульовано неповністю.

Відповідно до абзацу першого підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування

(збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

Положеннями Кодексу не передбачено різниць для коригування фінансового результату до оподаткування платником податку на прибуток у зв'язку з невизнанням контролюючим органом за результатами документальної перевірки права платника на податковий кредит з ПДВ.

Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату до оподаткування та відповідно об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

Водночас повідомляємо, що регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга статті 6 Закону № 996).

Таким чином, питання порядку відображення у бухгалтерському обліку операцій зі списання сплачених постачальнику сум податку на додану вартість невизнаних контролюючим органом, а також питання щодо віднесення таких сум до складу витрат, належить до компетенції Міністерства фінансів України.